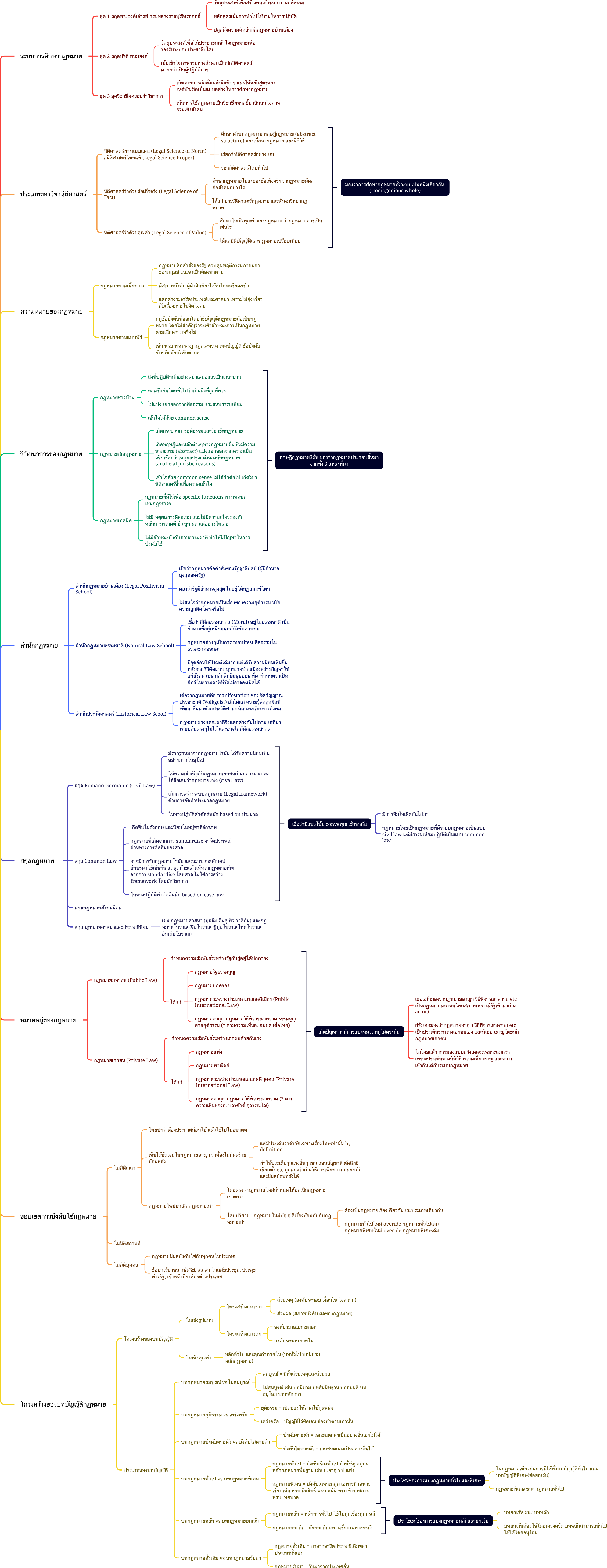

หลักพื้นฐานกฎหมาย เอกชน

Wattanit H. #66.21 version 0.2.0
This work is licensed under CC BY-NC-SA 4.0

สกุล Romano-Germanic (Civil Law)

มีรากฐานมาจากกฎหมายโรมัน ได้รับความนิยมนับ
อย่างมาในยุโรป

ให้ความสำคัญกับกฎหมายเอกชนเป็นอย่างมาก จน
ได้ชื่อเล่นว่ากฎหมายแพ่ง (civil law)

เน้นการสร้างระบบกฎหมาย (Legal framework)
ด้วยการจัดทำประมวลกฎหมาย

ในทางปฏิบัติตัดสินมัก based on ประมวล

สกุล Common Law

เกิดขึ้นในอังกฤษ และนิยมในหมู่ชาติจักรภาพ

กฎหมายที่เกิดจากการ standardise จารีตประเพณี
ผ่านทางการตัดสินของศาล

อาจมีการรับกฎหมายโรมัน และระบบลายลักษณ์
อักษรมาใช้เช่นกัน แต่สุดท้ายแล้วส่วนว่ากฎหมายเกิด
จากการ standardise โดยศาล ไม่ใช้การสร้าง
framework โดยนักวิชาการ

ในทางปฏิบัติคำตัดสินมัก based on case law

สกุลกฎหมายสังคมนิยม

สกุลกฎหมายศาสนาและประเพณีนิยม

เช่น กฎหมายศาสนา (มุสลิม ฮินดู ชิว วาติกัน) และกฎ
หมายโบราณ (จีนโบราณ ญี่ปุ่นโบราณ ไทยโบราณ
อินเดียโบราณ)

กฎหมายมหาชน (Public Law)

กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้อยู่ใต้ปกครอง

ได้แก่

กฎหมายรัฐธรรมนูญ

กฎหมายปกครอง

กฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีเมือง (Public
International Law)

กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความ ธรรมณู
ศาลยุติธรรม (* ตามความเห็น. สมยศ เชื้อไทย)

กฎหมายเอกชน (Private Law)

กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกันเอง

ได้แก่

กฎหมายแพ่ง

กฎหมายพาณิชย์

กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (Private
International Law)

กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความ (* ตาม
ความเห็นของ. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)

เกิดปัญหาที่มีการแบ่งหมวดหมู่ไม่ตรงกัน

เยอรมันมองว่ากฎหมายอาญา วิธีพิจารณาความ etc
เป็นกฎหมายมหาชน โดยสภาพเพราะมีรัฐเข้ามาเป็น
actor)

ฝรั่งเศสมองว่ากฎหมายอาญา วิธีพิจารณาความ etc
เป็นประเด็นระหว่างเอกชนเอง และก็ใช้ชื่อยาญโดยนัก
กฎหมายเอกชน

ในไทยแล้ว การออกแบบร่างแต่ละจะเหมาะสมกว่า
เพราะประเด็นทางนิติวิธี ความเชี่ยวชาญ และความ
เข้ากันได้กับระบบกฎหมาย

ในมิติเวลา

โดยปกติ ต้องประกาศก่อนใช้ แล้วใส่ไปในอนาคต

เห็นได้ชัดเจนในกฎหมายอาญา ว่าต้องไม่มีผลร้าย
ย้อนหลัง

แต่มีประเด็นว่าจำกัดเฉพาะเรื่องโทษเท่านั้น by
definition

ทำให้ประเด็นรุนแรงอื่นๆ เช่น ตอนสัญญา ตัดสิทธิ
เลือกตั้ง etc ถูกมองว่าเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย
และมีผลย้อนหลังได้

กฎหมายไม่ยกเลิกกฎหมายเก่า

โดยตรง - กฎหมายใหม่กำหนดให้ยกเลิกกฎหมาย
เก่าตรงๆ

โดยปริยาย - กฎหมายใหม่บัญญัติเรื่องซ้อนทับกับกฎ
หมายเก่า

ต้องเป็นกฎหมายเรื่องเดียวกันและประเภทเดียวกัน

กฎหมายทั่วไปใหม่ override กฎหมายทั่วไปเดิม

กฎหมายพิเศษใหม่ override กฎหมายพิเศษเดิม

ในมิติสถานที่

กฎหมายมีผลบังคับใช้กับทุกคนในประเทศ

ในมิติบุคคล

ข้อยกเว้น เช่น กุฎิจารย์, สส สว ในสมัยประชุม, ประมุข
ต่างประเทศ, เจ้าหน้าที่องค์กรต่างประเทศ

โครงสร้างของบทบัญญัติ

ในเชิงรูปแบบ

โครงสร้างแนวราบ

ส่วนเหตุ (องค์ประกอบ เงื่อนไข ใจความ)

ส่วนผล (สภาพบังคับ ผลของกฎหมาย)

โครงสร้างแนวตั้ง

องค์ประกอบภายนอก

องค์ประกอบภายใน

ในเชิงคุณค่า

หลักทั่วไป และคุณค่าภายใน (บททั่วไป บทนิยาม
หลักกฎหมาย)

บทกฎหมายสมบูรณ์ vs ไม่สมบูรณ์

สมบูรณ์ = มีทั้งส่วนเหตุและส่วนผล

ไม่สมบูรณ์ เช่น บทนิยาม บทสันนิษฐาน บทสมมุติ บท
อนุโลม บทหลักการ

บทกฎหมายยุติธรรม vs เครื่องคิด

ยุติธรรม = เปิดช่องให้ศาล ใช้ดุลพินิจ

เครื่องคิด = บัญญัติไว้ชัดเจน ต้องทำตามเท่านั้น

บทกฎหมายบังคับตายตัว vs บังคับไม่ตายตัว

บังคับตายตัว = เอกชนตกลงเป็นอย่างอื่นเองไม่ได้

บังคับไม่ตายตัว = เอกชนตกลงเป็นอย่างอื่นได้

บทกฎหมายทั่วไป vs บทกฎหมายพิเศษ

กฎหมายทั่วไป = บังคับเรื่องทั่วไปทั่วทั้งรัฐ อยู่บน
หลักกฎหมายพื้นฐาน เช่น ป.อาญา ป.แพ่ง

กฎหมายพิเศษ = บังคับเฉพาะกลุ่ม เฉพาะที่ เฉพาะ
เรื่อง เช่น พรบ สิทธิพิเศษ พรบ พนักงาน ข้าราชการ
พรบ เทศบาล

บทกฎหมายหลัก vs บทกฎหมายยกเว้น

กฎหมายหลัก = หลักการทั่วไป ใช้ในทุกเรื่องทุกกรณี

กฎหมายยกเว้น = ข้อยกเว้นเฉพาะเรื่อง เฉพาะกรณี

บทกฎหมายดั้งเดิม vs บทกฎหมายรับมา

กฎหมายดั้งเดิม = มาจากจารีตประเพณีเดิมของ
ประเทศนั้นเอง

กฎหมายรับมา = รับมาจากประเทศอื่น

โครงสร้างของบทบัญญัติกฎหมาย

ประเภทของบทบัญญัติ

บทกฎหมายหลักและยกเว้น

บทกฎหมายเดียวกันอาจมีได้ทั้งบทบัญญัติทั่วไป และ
บทบัญญัติพิเศษ(ข้อยกเว้น)

กฎหมายพิเศษ ชนะ กฎหมายทั่วไป

ประโยชน์ของการแบ่งกฎหมายทั่วไปและพิเศษ

บทกฎหมายหลักและยกเว้น

บทยกเว้น ชนะ บทหลัก

บทยกเว้นต้องใช้โดยเคร่งครัด บทหลักสามารถนำไป
ใช้ได้โดยอนุโลม

ประโยชน์ของการแบ่งกฎหมายหลักและยกเว้น